

Tehničke vježbe

Danijela Župančić

Jedan od najvažnijih perioda u školovanju glasa je svladavanje tehničkih problema, a to se radi uz pomoć tehničkih vježbi. Čak i u kasnijim učenjima vokalne tehnike i kao iskusni pjevači trebali bi se vraćati na početne vježbe, koje daju čvrsti temelj. Samo sustavnim radom važećih didaktičkih pravila »od lakšega k teže- mu i od poznatoga k nepoznatomu«, te planskim radom, mogu se postići značajniji rezultati.

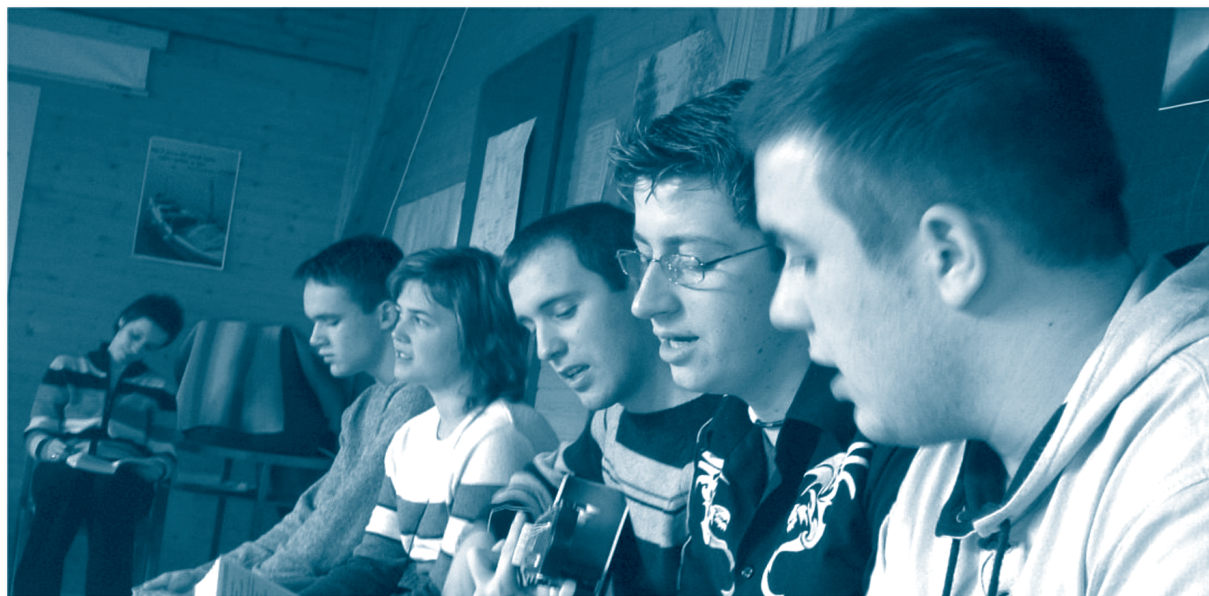

DANIJELA ŽUPANČIĆ rođena je 6. srpnja 1976. godine u Virovitici. Srednju glazbenu školu završila je u Varaždinu. Diplomirala je 1999. godine na Institutu za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« KBF-a u Zagrebu i solo pjevanje na Muzičkoj akademiji u Splitu u klasi prof. Cynthije Hansell-Bakić. Profesorica je solo pjevanja na Institutu i voditeljica zbora.

Tehničke vježbe služe za upjevanje glasa i pronalaženje odgovarajuće pozicije u rezonatorima te za rješavanje tehničkih problema, kao npr. prelazni registri u glasu, odnosno izjednačavanje svih tonova, njihove boje, volumena, te rad na pokretljivosti glasa. Sve ove vježbe pjevaju se u određenom ritmu *solfeggio* ili vokalizama. *Solfeggio* je glazbena kompozicija bez teksta u kojoj se tonovi pjevaju slogovima solmizacije ili neutralnim slogovima. Služi za stjecanje sigurnosti u određivanju intervala pojedinih tonova, za izdržljivost glasa, obrazovanje sluha i za pjevanje s lista (tzv. *prima vista*). Vokaliza je glazbena kompozicija bez teksta koja se izvodi najčešće na jednom vokalu. Kod pjevača početnika je to najčešće

onaj vokal koji mu prirodno najbolje odgovara. Pjevanjem vokalize uči se pravilno formiranje vokala, postiže njihova zvučnost, glas dobiva na volumenu, i razvija se smisao za interpretaciju. Osim jednoglasnih vokaliza pisane su također i dvoglasne i troglasne vokalize.

No vratimo se tehničkim vježbama. Tehničke vježbe su pisane su i za ženske i za muške glasove. Prvotno, nakon što pedagog ili zborovođa izvede zadanu vježbu, trebalo bi ju dobro zapamtiti i naučiti napamet, kako se glas ne bi zamario. Prekidanje tijekom vježbanja je potrebno kako se ne bi prelazilo preko pogrešaka, ali se i u tome ne treba pretjerivati, da ne bi došlo do neraspoloženja prema radu. U početku rada te bi vježbe, odnosno glazbene

fraze trebale biti jednostavne, lake i kratke, u jednostavnim, bliskim intervalima, kako pjevač ne bi bio opterećen velikim skokovima, intonacijom i ritmom. Sve vježbe su uglavnom pisane za srednji glas, a po potrebi se mogu transponirati u više ili niže tonalitete i tako prilagoditi svakom glasu.

U praksi postoji nekoliko vrsta osnovnih tehničkih vježbi za stjecanje temeljnih vještina, koje bi svaki pjevač trebao savladati tijekom školovanja glasa, a koriste se i za upjevavanje zbora.

a) Upjevavanje mumljanjem na jednom tonu

To je prva tonalna vježba za fonaciju. Ovdje pjevač počinje pjevati na onom tonu koji mu najviše odgovara konsonantom *m*, tražeći visoku poziciju tona glave i vodeći ton prema naprijed.

b) Vježbe za legato pjevanje

Legato se vježba pomoću raznih slogova na tonovima iste visine. Prijelazom s jednog tona na drugi, ton mora ostati miran, u istoj intonaciji, jačini, boji i punoći. Svladavanjem ove vježbe stiče se sposobnost slobodnog pjevanja tona, bez napetosti.

Melodični legato:

Konsonantski legato:

Tehničke vježbe služe za upjevavanje glasa i pronalaženje odgovarajuće pozicije u rezonatorima te za rješavanje tehničkih problema, kao npr. prelazni registri u glasu, odnosno izjednačavanje svih tonova, njihove boje, volumena, te rad na pokretljivosti glasa.

c) Vježbe u silaznoj ljestvici, u nizu od pet tonova.

To su sporije vježbe na jednom vokalu, u kojima je cilj krenuti od visoke pozicije tona glave i nastaviti pjevati taj niz tonova u istoj poziciji dokraja, ne mijenjajući boju i kvalitetu tona uz oslonac na dijafragmi. Početni ton, odnosno zapjev mora biti dobro pripremljen, kako bi se povezao gornji i donji dio funkcije glasa. Vježbu može-

mo započeti vokalom o, pa kombinirati s ostalim vokalima.

d) Vježbe na uzlaznoj ljestvici, tj. nizu od pet ili više tonova

Uz već poznatu kompletnu pripremu tona, na svaki sljedeći ton treba neprestano misliti. Grkljan se ne smije dizati, treba biti osjećaj njegovog

otvaranja svakim otpjevanim tonom, a svaki sljedeći ton voditi sve više u glavu. Zrak treba trošiti ekonomično, a ne ga potrošiti već na drugom ili trećem tonu.

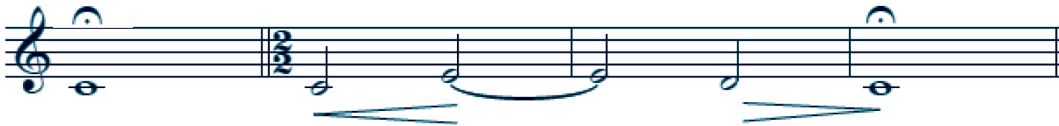

e) Vježbe za *crescendo* i *decrescendo*

Crescendo je postupno pojačavanje tona od *pianissima* do *fortissima*. Budući da počinjemo *pianissimom*, trebali bismo prethodno potpuno usvojiti ton rezonance glave postavljenog u maski. Iz grkljana nije moguće započeti takav ton, jer bi zvučao nesadr-

žajno ili muklo. Ton u *pianu* bi trebao imati istu nosivost i zvonkost kao i ton u *forte* pjevanju, samo s manjom strujom zraka. Ovo je vrlo težak zadatak, naročito za masivne dramske glasove. Nakon što započnemo pjevanje u *pianissimu*, na već spremnom, pripremljenom dahu pojačava se struja zraka.

Kada dođemo do *fortissima*, trebamo paziti na kvalitetu tona, umjerenu voluminoznost, još uvijek u granicama lijepoga, bez vikanja i forsiranja. Nakon toga ton ponovno vraćamo u *decrescendo*, odnosno popuštamo u jačini i vraćamo u tihi ton, ne gubeći poziciju i pazeći na intonaciju.

f) Vježbe za *staccato*

U izvođenju *staccato* tona svaka je nota kratko odsječena i mora se jasno čuti. Dijafragma je ovdje vidljivo aktivna, jer reagira na svaki ton, a njena bi se funkcija s vremenom trebala automatizirati. Mjesto ozvučenja je čeon rezonator (ton glave), nikako grkljan, koji daje tvrdi ton i nipošto

aspiratni zapjev (popraćen s više zraka nego tona). Takav je također prazan i besadržajan ton. U izvođenju *staccata* ton mora biti svjetlije boje, jer je tada lakši za izvođenje. Obično se izvodi na vokalu *a*. Možemo početi vježbe nizom od dva ili tri tona uzlazno, a kasnije to proširujemo na veće interval-

ske skokove. Vježbanjem *staccata* glas postiže lakoću, preciznu intonaciju, osvajaju se obje funkcije u zapjevu (rezonatorna i dijafragma), proširuje se obujam glasa (visoki tonovi). Tonovi koje pjevač dosiže *staccato* pjevanjem u visini sigurno nakon nekog vremena može i na držanim tonovima.

g) Vježbe za pokretljivost glasa i koloraturno pjevanje

Ove vježbe se najčešće izvode uzlaznom i silaznom ljestvicom u jednom tonalitetu i transpozicijom prema

gore ili dolje. Zahtijevaju dugi i ekonomično trošeni zrak, kako bi se mogle ispjevati do kraja. Važna je lakoća izvođenja, a tonovi moraju biti jasni (poput perlica) i artikulirani te na-

ravno intonativno točni. Izvode se na jednom vokalu u pokretljivom tempu. Pomoću tih vježbi se pjevački instrument oslobađa grčevitosti i također se proširuje volumen glasa, i idealne su za svaku vrstu i tip glasa.

Svladavajući vježbe takvog tipa, pjevač se lakše suočava sa zadanom literaturom i stječe određenu sigurnost u

izvođenju. Tada se i lakše može posvetiti interpretaciji određenog djela ili kompozicije i samim time biti u rang

onih koji glazbu doživljavaju i izvode vrhunski.

Najnoviji nosač zvuka u izdanju Glasa Koncila

Vjeran si vjernima

CD svećenika Ljube Vukovića, župnika u župi sv. Josipa radnika u zagrebačkim Gajnicama, vjerojatno će rado poslušati mnogi glazbeni sladokusci kojima odgovara kvalitetna glazbena matrica popularnih pjevača hrvatske estrade, ali im nedostaje duboka i neopterećujuća duhovna poruka. Vuković daje veliku pozornost egzistencijalnoj duhovnoj dimenziji, kojom nikoga ne stavlja pred fundamentalistički zid »crno-bijele« tehnike »uzmi ili ostavi«, nego evanđeoskim nadahnućem ukazuje na neprolazne vrjednote, polazeći ponajprije od sebe samoga: »Ja nisam dostojan da te primim pod ovaj krov, al' ipak reci samo riječ da ova moja duša ozdravi i da te slijedi«.

Pjesme koje su sada objedinjene na CD-u pjevao je na najpoznatijim festivalima duhovne glazbe: na Uskršfestu Ja nisam dostojan, Bog te vodi i Neka bude volja Tvoja; na Framafestu u Sarajevu pjevao je pjesmu Bijela haljina, na Krapinafestu pjesme Hodam za Tobom Isuse i Bože moj sveti, na Bonofestu u Vukovaru pjesme Samo je u Bogu mir i Smiluj mi se, Bože, a na Mariji festu u Molvama pjesme Ljubav na križu i Pod križem.

Najnovija pjesma, po kojoj je i album dobio naslov »Vjeran si vjernima« pokazuje Vukovićev svećenički izbor, ali i poslanje: »Lak je Bože korak Tvoj, al' dubok mu je trag, u onima što puštaju Te da im prijeđeš prag. Dotičeš me plamom svoje svete ljubavi, šapućeš mi pjesmu nade, hoću Te slijediti«.

Osim vrhunske produkcije, u 12 pjesama novoobjavljenog nosača zvuka prepoznaju se i drugi kvalitetni elementi - refleksivna poruka tekstova, moderni aranžmani, prepoznatljivost suvremene hrvatske duhovne baštine...

Najnovije glazbeno ostvarenje, na kojem se Ljubo Vuković pojavljuje i kao pjevač i kao autor glazbe, plod je dugogodišnje suradnje s festivalima duhovne popularne glazbe i poznatim imenima hrvatske glazbene estrade.